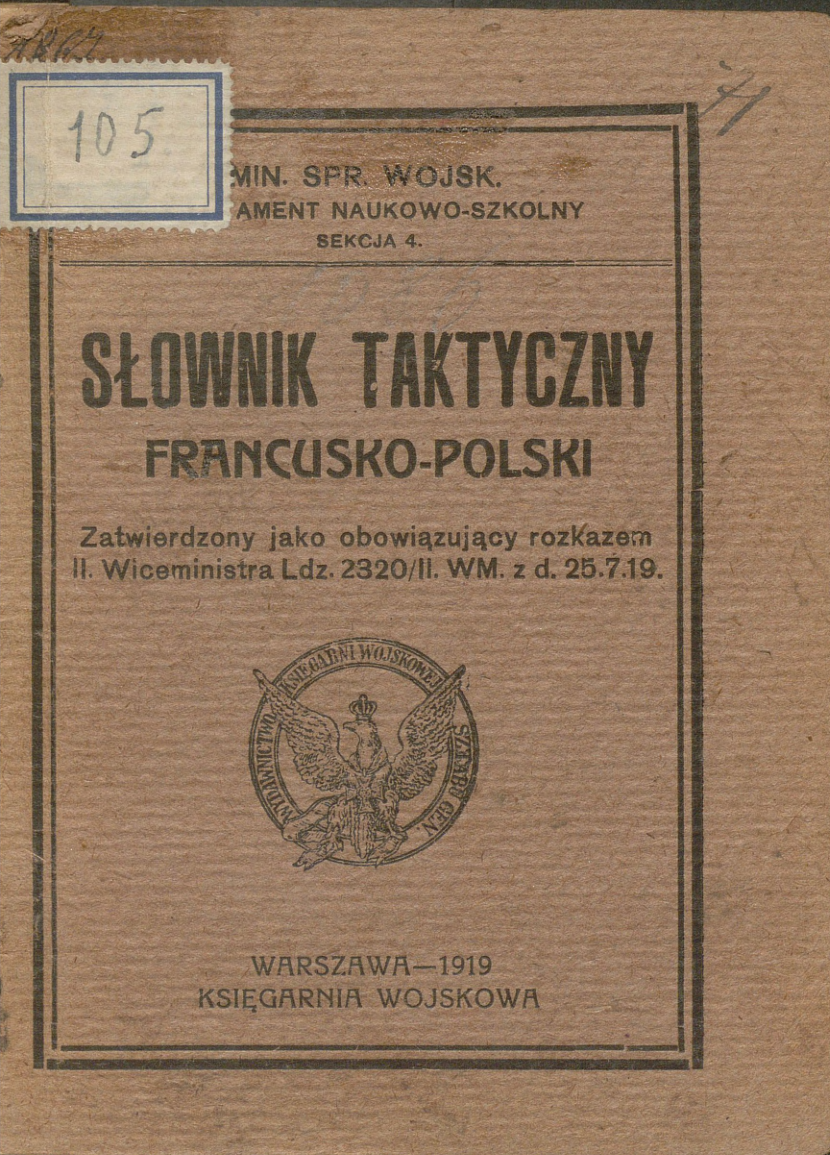
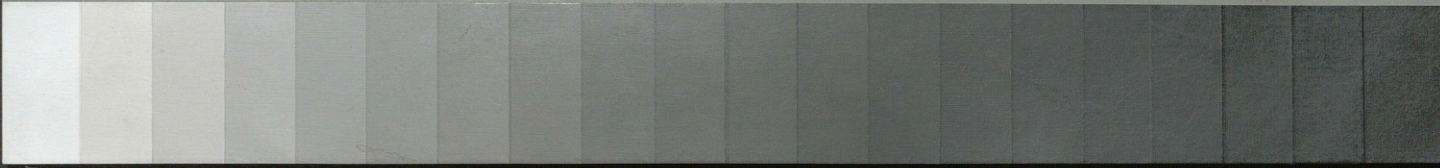

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Colour Chart #13

105

MIN. SPR. WOJSK.
AMENT NAUKOWO-SZKOLNY
SEKCJA 4.

SŁOWNIK TAKTYCZNY FRANCUSKO-POLSKI

Zatwierdzony jako obowiązujący rozkazem
II. Wiceministra Ldz. 2320/II. WM. z d. 25.7.19.

WARSZAWA—1919
KSIĘGARNIA WOJSKOWA

3342

Dublet dr. Fr. 23493

SŁOWNIK TAKTYCZNY FRANCUSKO-POLSKIE

MIN. SPR. WOJSK.
DEPARTAMENT NAUKOWO-SZKOLNY
SEKCJA 4.

SŁOWNIK TAKTYCZNY

FRANCUSKO-POLSKI

Zatwierdzony jako obowiązujący rozkazem
II. Wiceministra Ldz. 2320/II. WM. z d. 25.7.19.

WARSZAWA—1919
KSIĘGARNIA WOJSKOWA.

05a : 355.42

8161/1

SŁOWNIK TAKTYCZNY

FRANCUSKO-POLSKI

opracowany przez płk. J. Zająca i por. dr. J. Kittay'a z Komisji
tłumaczeń przy Dyrekcji Wyszkożenia Armji gen. Hallera.

Przyjęty przez Komisję przy Sekcji 4-tej Dep. V. M. S. Wojsk.

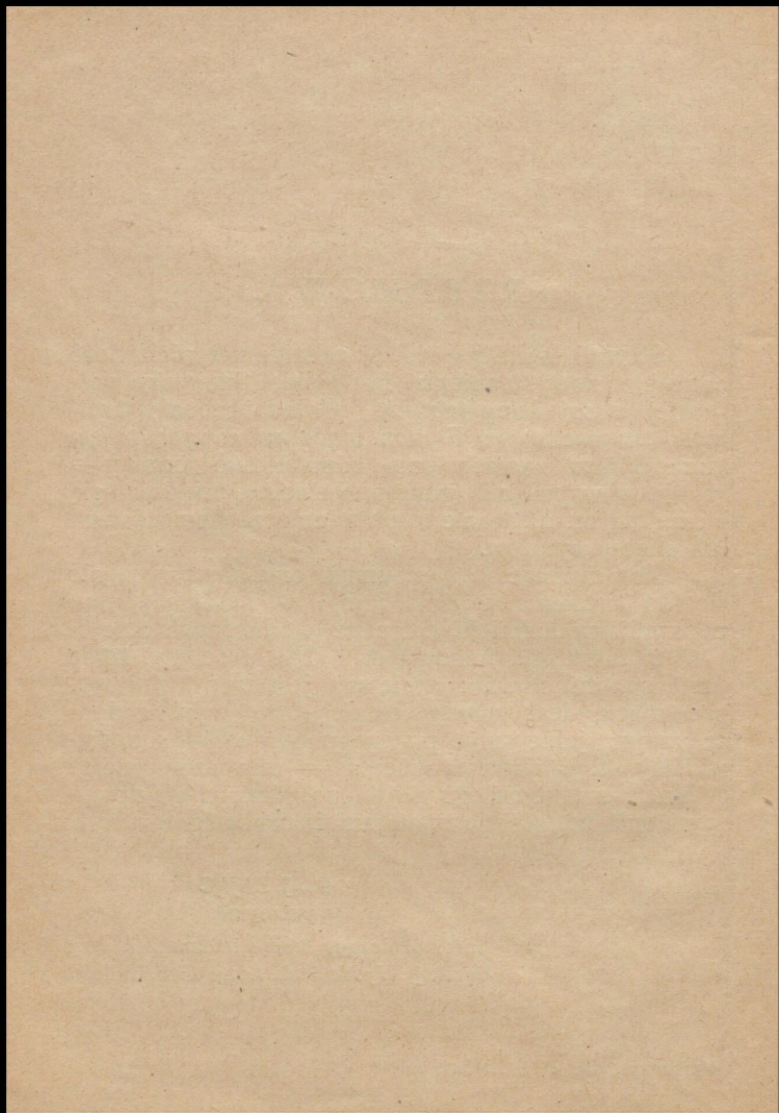
PRZEDMOWA.

Słownik niniejszy ma za zadanie uczynić zadość potrzebie uprzywilejowania francuskiej literatury woj-skowej z dziedziny taktyki. Wojna obecna wytworzyła zwłaszcza we Francji mnóstwo nowych pojęć, które od razu znalazły tam odpowiednie terminy — nazwy, w wypadkach gdy np. Niemcy zadawali sobie nieraz stałym używaniem określenia za pomocą dwu lub więcej wyrazów.

Aby uniknąć nieporozumień oraz aby przyczynić się do ustalenia terminologii i w naszym języku, podawaliśmy definicje, czerpane z odnośnych przepisów i instrukcji francuskich. Nie rościmy sobie pretensji, że słownik niniejszy jest zupełny i wyczerpujący, lecz mamy nadzieję, że czyni zadość zadaniom, jakie sobie przy jego opracowaniu postawiliśmy, t. j. chęci ustalenia w pierwszej mierze słownictwa taktycznego polskiego, oraz chęci uprzywilejowania odnośnego materiału francuskiego.

Dr. J. ZAJĄC
pułkownik

przewodniczący Komisji tłumaczeń przy
Dyrekcji Wyszkożenia Armji Gen. Hallera.

A

Abatis (m)

A basse altitude

Abord (m)

Abord dégagé (m)

Abri (m)

Abri à l'épreuve (m)

Abri blindé (m)

Abri caverne (m)

Abri d'alerte (m)

Abri en fouille découverte
(m)

Zasieki.

Są to ścięte drzewa lub wielkie gałęzie, przytwierdzone do ziemi zaostrzonymi gałęziami i często przeplatane drutem kolczastym.

Z nieznaczej wysokości.

Przystęp. Poblże.

Wolny przystęp.

Schron.

Ma na celu osłonić wojska i materiał przed stratami aż do chwili ich użycia.

Schron wytrzymały.

Przeciw skutecznemu ogniewi średniego kalibru (150 mm) oraz pojedynczym strzałom moździerzy średniego kalibru (250 mm).

Schron pancerny.

Schron podziemny.

Schron alarmowy.

Schron wkopany.

Wykopany w ziemi i przykryty krągłakami, szynami lub betonem.

Abri en galerie de mine (m)	Schron podkopany. Korytarz podziemny wykopany w ziemi i oszalowany drzewem.
Abri léger (m)	Schron lekki. Wytrzymały przeciw odłamkom i pociskom małego kalibru (75 mm, 105 mm).
Abri pour le matériel (m)	Schron na materiały. (Amunicja, żywność i. t. d.).
Abri pour le personnel (m)	Schron dla ludzi. Schrony dla stanowisk dowództwa, posterunków opatrunkowych i oddziałów.
Abriter	Schronić.
Accès (m)	Dostęp.
Accès facile (m)	Łatwy dostęp.
Accident du terrain (m)	Nierówność terenu.
Accrochage au barrage roulant	Przyczepianie się do ruchomego ognia zaporowego. Pierwsza fala szturmowa posuwa się naprzód możliwie najbliżej ściany ognia zaporowego ruchomego.
Achever la lutte	Dokończyć walki.
Action (f)	Działanie, akcja.
Action défensive (f)	Działanie obronne. Całość akcji, w których dowództwo, wywierając stałe nacisk na nieprzyjaciela, grupuje i odtwarza swe siły i swe zasoby wszelkiego rodzaju — w oczekiwaniu późniejszej akcji zaczepnej.

Action immédiate (f)	Działanie bezpośrednie.
Action massive (f)	Działanie masowe.
Action offensive (f)	Działanie zaczepne. Całość akcji, która może się składać z kilku następujących po sobie lub równoczesnych ataków.
Action par flaquement (f)	Działanie flankowe (patrz: flaquement).
s'Adapter	Przystosować się.
Adduction (f)	Doprowadzanie.
Aéronautique (f) —	Flota napowietrzna.
Aérostation (f) —	Stacja balonów.
Affectation (f)	Przydział.
Affectation d'unités de travailleurs (f)	Przydział oddziałów robotniczych.
Agent de liaison (m)	Łącznikowy.
Agent de transmissions (m)	Goniec do przesyłek.
Agir par surprise	Działać przez zaskoczenie.
Aide-grenadier (m)	Pomocnik grenadjera.
Aide mutuel (f)	Wzajemna pomoc.
Aile (f)	Skrzydło.
Alerter	Alarmować.
Alimentation (f)	Wyżywienie; przy broni automatycznej: podawanie.
Allongement des colonnes (m)	Wydłużenie (się) kolumn.
Alphabet Morse (m)	Alfabet Morsa.
Anéantissement (m)	Zniweczenie.
Anti-aérien	Przeciwlotniczy.
Anti-łankę	Przeciwczołgowy.

Appareil (m)	Przyrząd; aparat.
Appareil de protection (m)	Przyrząd ochronny.
Appareil émetteur	Aparat nadawczy.
Appareil receptr (m)	Aparat odbiorczy.
Appareil transmetteur (m)	Aparat przesyłający.
Aplani	Zrównany.
Apport (m)	Donoszenie. Dowóz.
Apport journalier aux batteries d'un jour de feu	Dowóz do baterji dziennej racji amunicji (patrz: jour de feu).
Apport d'approvisionnement	Dowóz prowiantu (materiału, amunicji).
Approche (M)	Przybliżanie się. Manewr przybliżania się.
Approvisionnement (m)	Zaopatrywanie. Zaprowiantowanie.
Appui (m)	Poparcie; oparcie.
Appui de feu (m)	Poparcie ogniowe.
Appui reciproque (m)	Poparcie wzajemne.
Appuyer	Popierać, opierać.
Aptitude de progression (f)	Zdolność posuwania się.
Aptitude manoeuvrière (f)	Zdolność manewrowania.
Archive (m)	Archiwum.
Arme automatique (f)	Broń automatyczna.
Armée (f)	Armja.
Armement (m)	Uzbrojenie.
Armistice (m)	Zawieszenie broni.
Arrêt (m)	Zatrzymanie się.
Arrière (m)	Tyły.

Arrière-garde (f)

Artifices (m)

Artillerie (f)

Artillerie à cheval (f)

Artillerie anti-aérienne (f)

Artillerie d'accompagnement.

Artillerie d'assaut (f)

Artillerie de campagne (f)

Artillerie de montagne (f)

Artillerie de tranchée (f)

Artillerie divisionnaire (f)

Artillerie lourde (f)

Artillerie lourde à grande puissance (f)

Artillerie lourde courte (longue) (f)

Assaillant (m)

Assaut (m)

Straż tylna.

(Ubezpieczenie w marszu).

Ognie sztuczne i przyrządy zapalowe.

(A więc race, rakiety, ognie bengalskie i t. p. służące do sygnalizacji; ale też i wszelkiego rodzaju lonty, zapalniki, kapsle wybuchowe i t. p.).

Artylerja.

Artylerja konna.

Artylerja przeciwlotnicza.

Artylerja towarzysząca.

(Baterje, wykonywujące ruchomy ogień zaporowy).

Artylerja szturmowa.

Czołgi (Tanki).

Artylerja polowa.

Artylerja góraska.

Artylerja okopowa (miotacze bomb).

Artylerja dywizyjna.

Ciężka artylerja.

Artylerja najcięższa.

Artylerja ciężka krótka (długa).

Nacierający.

Szturm.

Nie jest to ostatnia faza walki, gdzie rozstrzyga bagnet lub granat ręczny (w regulaminie austriackim lub niemieckim), lecz

Attaque (f)

Attaque à la mine (f)

Attaque aux gaz (f)

Attaques simultanées (f)

Attaques successives (f)

Attelage (m)

Atterissage (m)

Autobus (m)

Auto-canon (m)

Avancé

Avant-postes (m)

Avant-postes de combat (m)

Avant-postes afin de marche
(m)

akcja fal szturmowych między równoległą wypadową a linią nieprzyjacielską.

Atak, natarcie.

Posunięcie się naprzód, które zasadniczo polega na wzięciu jednej pozycji nieprzyjacielskiej i na posuwaniu się poza nią na odległość, czyniącą zadość warunkom, potrzebnym do zaatakowania następującej pozycji.

Atak minowy.

Atak, polegający na podkopaniu się jaknajbliżej pod linię nieprzyjacielską, na wysadzeniu i natychmiastowym obsadzeniu przez własne oddziały leja wybuchowego.

Atak gazowy.

Ataki równoczesne.

Ataki następujące po sobie.

Zaprząg.

Ładowanie.

Omnibus samochodowy.

Działo samochodowe.

Wysunięty naprzód.

Forpoczty.

Forpoczty bojowe.

Gdy z nadejściem nocy przerwano walkę, a oddziały pozostają w styczności z nieprzyjacielem, wówczas ubezpieczają się forpocztami bojowymi.

Forpoczty marszowe.

Wystawiane przez oddziały straży przedniej po ukończeniu

Avant-garde (m)

Avant-trains (m)

Aveugler

Aviation (f)

Aviateur (m)

Aviation de chasse (f)

Avion (m)

Avion d'accompagnement
d'infanterie (m)

Avion de commandement
(m)

Avion d'infanterie (m)

Avion d'observation (m)

Avion de réglage de tir (m)

Axe de liaison (i)

Axe de marche (f)

marszu. Rozróżniamy dwojkiego rodzaju forpocztę marszowe:

1) forpocztę luźną daleko od nieprzyjaciela (placówki i wedety na głównych liniach komunikacyjnych);

2) forpocztę zwartą blisko nieprzyjaciela tworzą trzy kolejne linie: a) linię czuwania (placówki, wedety, patrole), b) linię oporu (zwykle strażę główną) i c) odwód.

Straż przednia.

Przodki.

Oślepić.

a) Uniemożliwić obserwację;

b) Zmusić do milczenia (u p. broń automatyczną flankującą).

Lotnictwo.

Lotnik.

Płatownice pościgowe.

Płatowiec.

Płatowiec piechoty.

Płatowiec dowództwa.

Płatowiec piechoty.

Płatowiec obserwacyjny.

Płatowiec kierujący ogniem.

Oś łączności.

Główna linia komunikacyjna, przecinająca odcinek bojowy dywizji.

Oś marszu.

Azimut (m)

Azymut.

Kąt, utworzony przez płaszczyznę pionową stałą kierunku, w którym się posuwamy lub stoimy i drugą płaszczyznę pionową, przechodzącą przez ciało niebieskie (południk magnetyczny, wzgl. geograficzny).

Bagages (m)

Bagaż.

Baïonette (m)

Bagnet.

Balayer

Zmiatać.

Balon (m)

Balon.

Barrage roulant (m)

Ogień zaporowy ruchomy.

Ogień granatów lub pocisków dymorodnych, posuwający się przed falą szturmową na 150—200 metrów z tą samą szybkością, z jaką postępuje piechota.

Barrages fixes (m)

Ogień zaporowy stały; zapora stała:

Barrages intérieures (m)

Wewnętrzny ogień zaporowy.

Ogień karabinów maszynowych, wyjątkowo zaś i artylerji, przewidziany i uregulowany dokładnie zgóry, na wypadek wtargnięcia nieprzyjaciela w odcinki własnych linji.

Barricade (f)

Barykada.

Base de départ (f)

Podstawa wyjścia (ataku).

Teren (pozycja), przygotowany do rozpoczęcia akcji zaczepnej.

Base de départ organisée (f)	Umocniona pozycja wypadowa. Patrz: Base de départ,
Bastion flanquant (m)	Bastjon flankujący.
Bataille (f)	Bitwa.
Bataillon (m)	Bataljon.
Bataillon engagé (m)	Bataljon walczący. (Biorący udział w walce).
Batterie (f)	Baterja.
Batterie anti-tanks (f)	Baterja przeciwczołgowa.
Batterie de tir (f)	Baterja ogniowa. Rozumiemy pod tem tylko działa (zatem bez furgonów) z jaszczykami, mogące rozpo- zczać ogień.
Batterie montée (f)	Baterja konna.
Battre	Ostrzeliwać.
Besoin journalier de trou- pes (m)	Codzienne potrzeby woj- ska.
Bidon (m)	Manierka.
Bivouac (m)	Biwak. Leże pod gołym niebem.
Bivouaquer	Biwakować.
Bléssure (f)	Rana.
Blindage (m)	Blindaż.
Bombardement (m)	Bombardowanie.
Bond (m)	Skok. Przerzut. Doskop.
Bouclier (m)	Tarcza.
Boulangerie de campagne (f)	Piekarnia polowa.
Boulangerie de guerre (f)	Piekarnia wojenna.

Boussole directrice lumineuse (f)	Świecząca busola.
Boyau (m)	Prostopadła. Rów, wytknięty w kierunku mniej więcej prostopadłym do frontu.
Boyau d'adduction (m)	Rów dobiegowy. Rów łącznikowy, w którym komunikacja odbywa się od tyłów ku przodowi.
Boyau de communication (m)	Rów łącznikowy.
Boyau d'évacuation.	Rów odprowadzający. Rów łącznikowy, w którym komunikacja odbywa się od przodu ku tyłom.
Brancardier (m)	Sanitarjusz.
Branle—bas de combat	Gotów do walki. Używane w marynarce.
Brèche (f)	Wyrwa; wyłom.
Bretelle (m)	Rygiel. Rów strzelecki, przecinający skośnie równoległe, który służy: 1) do utrzymania ciągłości frontu obronnego na wypadek wtargnięcia nieprzyjaciela do własnych linii; 2) jako podstawa do prowadzenia kontrataków z flanki.
Briser.	Łamać.
Brouillage (m)	Zamieszanie.
But à éclipse (m)	Cel znikający.

C

Caehé

|Ukryty.

Cadres (m)	Kadry. Ogół posiadających stopień wojskowy w danej jednostce, którzy tworzą niejako jej jądro.
Calibre (m)	Kaliber.
Camion (m)	Samochód ciężarowy.
Camouflage (m)	Maskowanie.
Camouflage lumineux (m)	Maskowanie świetlne.
Camouflage par fumigènes (m)	Maskowanie dymem.
Camunflé	Zamaskowany.
Camp de prisonniers (m)	Obóz jeńców.
Campement (m)	Kwatermistrze; Oddział kwaterunkowy. Personel, przeznaczony do zbadania i przygotowania leż.
Canon 37	Działo 37 mm. Lekkie działo, towarzyszące piechocie.
Cantonnement (m)	Kwatery; kwaterowanie. Czasowe leże oddziałów wojskowych w miejscowościach zamieszkałych (pod dachem).
Cantonnement d'alerte (m)	Kwatery alarmowe.
Cantonnement-bivouac	Kwaterno-biwak. Oddziały znajdują się na kwaterno-biwaku, jeśli część ich jest na kwaterach, część zaś biwakuje.
Capacité (f)	Zdolność.
Capacité de résistance (f)	Zdolność oporu.
Caporal (m)	Kapral.
Capture (m)	Wzięcie.

Carnet (m)	Zeszyt.
Carrefour (m)	Skrzyżowanie dróg. Rozdroże.
Carte (f)	Mapa.
Cartouche (f)	Nabój.
Casemate à l'épreuve (f)	Schron betonowy. (wytrzymały). Kazamata.
Cavalerie (f)	Jazda; kawalerja.
Cavalerie divisionnaire (f)	Kawalerja dywizyjna.
Centrale optique (f)	Centrala optyczna.
Centralisation (f)	Centralizacja.
Centralisation des renseignements (f)	Centralizacja wiadomości.
Centraux telephoniques d'aviation (m)	Telefoniczne centrale lotnicze.
Centre d'aviation (m)	Centrum lotnicze.
Centre de gravité (m)	Środek ciężkości.
Centre de renseignements (m)	Centrum wywiadowcze.
Centre de résistance (Quartier) (m)	Środowisko oporu; (Pod-odcinek). Umocnienia polowe, odpowiadające frontowi bataljonu.
Chaîne (f)	Łańcuch.
Chaîne de coureurs (f)	Łańcuch gońców.
Chaîne de tirailleurs (f)	Linja tyraljerska.
Champ (m)	Pole.
Champ de bataille (m)	Pole bitwy.
Changement (m)	Zmiana.

Changement de position (m)	Zmiana pozycji.
Chantier (m)	Warsztat; stacja. Majdan.
Chantier de débarquement (m)	Stacja wylądowania.
Chantier d'embarquement (m)	Stacja załadowania.
Char (m)	Wóz.
Char d'assaut (m)	Czołg (Tank). Aparat opancerzony, posuwający się mechanicznie i przeznaczony do ułatwienia piechocie posuwania się naprzód, a to przez miażdżenie biernych przeszkód lub czynnych oporów, spotykanych na polu walki.
Char léger (m)	Czołg lekki.
Char lourd (m)	Czołg ciężki. Silnie uzbrojony — toruje drogę piechocie i czołgom lżejszym przez umocnienia nieprzyjacielskie; może złamać opór punktów umocnionych, nawet za wzięcie brzońonych.
Char moyen (m)	Czołg średni.
Chargement (m)	Obciążenie. ładunek.
Chasseur (m)	Strzelec.
Chef (m)	Dowódca; szef (Szef sztabu; szef intendatury, sanitarny i t. p.).
Chef de pièce (m)	Dowódca dział; dowódca karabinu maszynowego.
Chef de transport (m)	Dowódca transportu.
Chef du moment (m)	Przypadkowy dowódca.
Chef du service telegraphique (m)	Szef służby telegraficznej.

Cheminement (m)	Drogi.
Cheminement defilé (m)	Drogi zakryte.
Chercher la bataille	Dążyć do stoczenia bitwy.
Chevauléger (m)	Szwoleżer.
Chien estafette (m)	Pies posyłkowy. Służący do przesyłania de- pesz.
Chronomètre (m)	Chronometr.
Circonstances de terrain (f)	Warunki terenu.
Circuit (m)	Przewód. W znaczeniu linii telefonicz- nej.
Circuit réservé (m)	Przewód zarezerwowany.
Circulation (f)	Cyrkulacja; ruch.
Circulation routière (f)	Ruch na drogach.
Clairon (m)	Trębacz (piechoty).
Cloisonnements (m)	Przegrody. Umocnienia obronne w kie- runku prostopadłym do frontu.
Cohésion (f)	Spoistość.
Colombier (m)	Gołębnik.
Colombophile (m)	Gołębiarz.
Colonne (f)	Kolumna.
Colonne légère (f)	Kolumna lekka (artyler.).
Colonne par pièce (f)	Kolumna zwodowa.
Colonne par voitures (f)	Kolumna wozów.
Combat (m)	Walka.
Combat de rencontre (m)	Walka przy spotkaniu.
Comblement (d'un inter- valle) (m)	Wypełnienie. (przerwy; luki).

Combinaison du mouvement et du feu (f)	Skombinowanie ruchu i ognia.
Commandant (m)	Dowódca.
Commandement (m)	Dowództwo.
Haut Commandement	Wyższe dowództwo.
Commissaire de routes (m)	Komisarz drogowy.
Communications (f)	Linje komunikacyjne.
Communications enterrées et souterraines (f)	Linje komunikacyjne nakryte lub podziemne.
Compagnie (f)	Kompanja.
Compagnie lance-flammes (f)	Kompanja miotaczy ognia.
Compagnie de mitrailleuses (f)	Kompanja karabinów maszynowych.
Compagnie „M. D.“	Kompanja „M. D.“ Kompanja inżynierji przeznaczona do budowania schronów na pozycji odwodowej.
Compagnie télégraphique.	Kompanja telegraficzna.
Complément (m)	Uzupełnienie.
Compte-rendu (m)	Meldunek. Jest to relacja ogólna o fakcie lub sytuacji (nieraz nawet negatywna) w chwili, kiedy wypadek miał miejsce lub doszedł do wiadomości meldującego.
Concentration (f)	Koncentracja.
Concentration de vues (f)	Koncentracja obserwacji. Obserwowanie jakiegoś pola z kilku rozmaitych stanowisk obserwacyjnych.
Concentration du feu (f)	Koncentracja ognia. Ostrzeliwanie jednego przedmiotu z kilku punktów.

Concentrer les forces	Koncentrować siły.
Conditions atmosphériques	Warunki atmosferyczne.
Condition d'emploi (f)	Warunek użycia.
Conditions météorologiques	Warunki meteorologiczne.
Conquérir	Zdobywać.
Conquête (f)	Zdobycie.
Conseilleur technique (m)	Techniczny doradca.
Conservation des effectifs (f)	Zachowanie stanu liczeb- nego wojska.
Conservation du terrain conquis (f)	Utrzymanie zdobytego te- renu.
— Conserver	Utrzymać.
Constitution des dépôts a- vancés (f)	Urządzenie składów na- przód wysuniętych.
Contacte (m)	Styczność. Kontakt.
Contentant des véhicules (m)	Pojemność wozów.
Continuité (f)	Ciągłość.
Continuité de l'action	Ciągłość akcji.
Contre-attaque (f)	Kontratak. Akcja zaczepna, mająca na celu unicestwienie ataku nie- przyjacielskiego.
Contreattaquer	Kontratakować.
Contre-attaque avec accom- pagnement des chars d'as- saut (f)	Kontratak ze współdzia- łem czołgów.
Contre-attaque avec prépa- ration d'artillerie (f)	Kontratak z przygotowa- niem artyleryjskiem. Wykonywują go jednostki nie- zaangażowane w walce, mogące

	skierować się odpowiednimi drogami w kierunku przedmiotów, przeznaczonych do kontrataku; mają one możliwość przygotować swoje wejście na linię w dobrych warunkach, a w szczególności mogą przygotować swoją łączność z artylerją i flotą napowietrzną.
Contre-attaque d'ensemble (f)	Kontratak ogólny.
Contre-attaque immédiate (f)	Kontratak bezpośredni. Wykonywuje się go, bez specjalnego rozkazu wyższego dowództwa, tylko przy pomocy środków, jakimi rozporządza piechota; wykonywują go oddziały, umieszczone niedaleko za frontem i zawsze gotowe do rzucenia się na nieprzyjaciela, który zajął nasze linje, zanimby tenże miał czas na nich się umocnić.
Contre-attaque par la manœuvre (f)	Kontratak przy pomocy manewru.
Contre-attaque par le choc (f)	Kontratak przez uderzenie wprost.
Contrebattre	Zwalzczać.
Contreoffensive (f)	Kontrofensywa.
Contre-ordre (m)	Zmiana rozkazu.
Contre-pente (m)	Stok odwrócony.
Contrepréparation (f)	Ogień zapobiegawczy. Działanie artylerji (i karabinów maszynowych), mające na celu unicestwienie ataku nieprzyjacielskiego przed jego roz-

Convergence des efforts (f)	poczęciem. Ogień ten jest skoncentrowany na punkty przypuszczalnego przygotowania ataku nieprzyjacielskiego.
Convoi (m)	Zgodność wysiłków.
Coopération (f)	Konwój, pociąg.
Corps d'armée (m)	Współdziałanie.
Corps d'armée carré (m)	Korpus armji.
	Korpus armji w czworoboku.
	Ustawienie korpusu o czterech dywizjach; dwie z nich są w pierwszej linii, a dwie w drugiej, za pierwszymi.
Corps de troupes (m)	Samodzielna jednostka.
	Zwykle pułk; czasem bataljon samodzielny (n. p. strzelców), grupa artylerji i t. p.
Correcteur (m)	Korrektor
	1) przy karabinie maszynowym.
	Przyrząd celowniczy, którym posługujemy się przy strzelaniu do płatowców.
	2) przy armacie.
	Mechanizm, służący do regulowania wysokości wybuchu szrapnela.
Corvée (f)	Robocizna. Oddział roboczy.
Couche d'éclatement (f)	Warstwa umacniająca.
	Jeśli warstwa ziemi (schronu) nie jest dostatecznie grubą, umacnia się ją „warstwą umacniająca” (krągłaki, szyny, belki żelazne lub żelazo - betonowe

Coup (m)

Coups d'embrasure (m)

Coup de main (m)

Coup de main d'occupation (m)

Coup de main va et vient (m)

Coup fusant

Coup percutant (m)

Courbure de la trajectoire (f)

Coureur (m)

Cours de l'action (m)

Cours du combat (m)

Couvert (m)

Couverture (f)

i t. p., przechodzące poza linię kopania w kierunku niebezpieczeństwa).

Strzał.

Strzelanie do otworów strzelniczych.

Wycieczka.

Nieznaczną akcją, mającą na celu dostanie się do linii nieprzyjacielskiej dla schwytania jeńców i poczynienia zniszczenia.

Wycieczka zdobywczą.

Ma na celu wzięcie i utrzymanie ważnych punktów terenu, w szczególności zaś obserwatorów.

Wycieczka wywiadowczą.

Ma na celu wzięcie jeńców, celem wywiadów, lub też zniszczenie pewnej części umocnień nieprzyjacielskich.

Strzał rozpryskowy

Strzał uderzeniowy

Krzywizna toru (pocisku).

Goniec.

Tok akcji.

Tok walki.

Ośłona.

Ma na celu osłaniać ludzi i materiał podczas walki, na wypadek alarmu i w spoczynku (rów strzelecki, schrony lub t. p.).

Ośłona.

Couverture de déploiement d'artillerie.	Osłona rozwinięcia artylerji. Ubezpieczenie lub oddziały ubezpieczające przejście artylerji z szyku marszowego do szyku bojowego.
Couvrir	Osłaniać.
Couvrir les flancs	Osłaniać flanki.
Créneau (m)	Strzelnica. (W rowie strzeleckim).
Croisement (m)	Skrzyżowanie.
Croquis (m)	Szkic.
Croquis panoramique (m)	Szkic perspektywiczny.
Cuisine roulante (f)	Kuchnia polowa.
Cycliste (m)	Kolarz.

D

Débarquement (m)	Wyładowanie.
Débit (m)	Wydawanie. Wydajność.
Débouché (m)	1) Rozwinięcie się do ataku. Jest to ściśle określona faza ataku, trwająca od chwili wyjścia piechoty z pozycji wypadowej do chwili przybrania szyku atakowego, przewidzianego w planie walki.
	2) Debuszowanie. Ogólnie: wysunięcie się oddziałów z ukrycia (z lasu, doliny, defilée, rowów i t. p.). Wyjście z rowów łącznikowych.
Débouché de boyaux (m)	

Débordement (m)
(d'une resistance).

Décalage d'horaire (m)

Déchiffrer

Décision (f)

Décision du moment (f)

Déclenchement (m)

Découvert

Décrochage de l'ennemi
(m)

Défavorable

Défense (f)

Défense contre avions (f)

Défenses accessoires (f)

Wyminięcie.

Manewr wyminięcia

wykonywuje jednostka, wymijająca środowisko oporu nieprzyjacielskiego, pozostawiając je na prawo lub na lewo od swej osi marszu i zachowując ciągle kierunek, uprzednio przyjęty.

Odroczenie.

Zmiana rozkładu godzin ataku, spowodowana opóźnieniem się jednej lub więcej jednostek atakujących, zarządzona na żądanie dowódców bataljonów przez dowódcę dywizji. Odroczenie wyraża się w zasadzie całą liczbą godzin.

Odcyfrować.

Decyzja.

Decyzja chwili.

Puszczenie w ruch.

Odsłonięty.

Oderwanie się od nieprzyjaciela;

zerwanie styczności z nieprzyjacielem.

Niesprzyjający.

Obrona.

Obrona przeciw płatomcom.

Umocnienia dodatkowe.

Rozumiemy pod tem te wszystkie przeszkody sztuczne, które mogą wstrzymać posuwanie się nieprzyjaciela w pasie ognia obrony, a więc: sieci z drutu

Défilée (f)	kolczastego, zasięki, fugasy, palisady, palanki, barykady, zalewy i t. p. Ciaśnina. Defilée. Wąskie przejście.
Défilement (m)	Zakrycie.
Dégagé	Wolny.
Dégrossissement (m)	Wyróbień, ociosanie.
Délai (m)	Zwłoka.
Démolir	Zburzyć, zniszczyć.
Densité	Gęstość.
Densité de la chaîne (f)	Gęstość linji.
Départ (m)	Wypad, wyjście, wymarsz.
Dépassement (m)	Przechodzenie (dywizji).
(des divisions)	Zmiana ról między dywizjami pierwszej i drugiej linji.
Déplacement (m)	Zmiana stanowiska.
Depôt (m)	Skład. Zakład.
Depôt intermédiaire (m)	Skład pośredni.
Depôt de munition (m)	Skład amunicji.
Depôt des vivres (m)	Skład żywności.
Désagréger	Zachwiać spoistością. Wywołać zamieszanie i nieporządek w szeregach nieprzyjacielskich.
Descente (m)	Zejście.
Désorganisation (f)	Dezorganizacja.
Destruction (f)	Niszczenie; burzenie.
Détaché	Oddzielony; przydzielony.
Détachement (m)	Oddział.
Détachement avancé (m)	Oddział wysunięty naprzód.

Détachement de couverture (m)	Oddział osłaniający.
Détachement de liaison (m)	Oddział łączności.
Détachement de police (m)	Oddział policyjny.
Détachement de sûreté (m)	Oddział ubezpieczający.
Développement (m)	Rozwinięcie.
Développement des communications (m)	Rozwinięcie linii komunikacyjnych.
Développement d'un succès (m)	Rozwinięcie powodzenia.
Diffusion de renseignements d'aéronautique (f)	Rozsyłanie wywiadów lotniczych.
Direction (f)	Kierunek; kierownictwo.
Direction de service d'automobile (m)	Kierownictwo służby samochodowej.
Directive (f)	Wytyczna; instrukcja; zarządzenie.
Discipline (f)	Dyscyplina. Karność.
Discipline au cantonnement (f)	Dyscyplina na leżach.
Discipline de marche (f)	Dyscyplina marszu.
Discipline de rang (f)	Dyscyplina w szeregu.
Disloquer	Zmienić układ.
Dispersion (f)	Rozrzut.
Disponibilités d'aéronautique (f)	Rozporządzalna flota napowietrzna.
Disponibilités d'artillerie	Rozporządzalna artylerja.
se Disposer à attaquer	Przygotowywać się do ataku.
Dispositif d'assaut (m)	Przygotowania do szturm.

Dispositif d'attaque (m)	Przygotowania do ataku.
Dispositif de combat (m)	Przygotowania do walki.
Dispositif de l'ennemi (m)	Przygotowania nieprzyjacielskie.
Dispositif de marche (m)	Przygotowania do marszu.
Dispositif de surveillance (m)	System ubezpieczeń. Ma na celu wstrzymać patrole nieprzyjacielskie, uprzedzić, w razie ataku artylerję, celem rozpoczęcia ognia zaporowego, i piechotę, stanowiącą obsadę rozmaitych linii, aby wyszła ze schronów i przygotowała się do walki; system ten składa się z posterunków odosobnionych, lub też tworzy równoległą ubezpieczeń.
Disposition d'attaque (f)	Przygotowanie ataku.
Disposition de l'ennemi (f)	Środki, jakimi rozporządza nieprzyjaciel.
Dissimulation (f)	Ukrywanie.
Dissimuler	Ukryć, ukrywać.
Dissocier les unités organiques	Rozdzielić organiczne jednostki.
Distance (f)	Odległość.
Distance de sécurité (f)	Odległość bezpieczeństwa. Jest to minimalna odległość (dla ognia karabinów maszynowych wynosi ona 500 m) między pierwszą linią własnych oddziałów a ostrzeliwanym przedmiotem — przy strzelaniu ponad własnymi oddziałami. W wypadku, gdy teren podnosi się między linią wysuniętą a ostrze-

	liwanym przedmiotem, można zmniejszyć tę odległość bezpieczeństwa, zawsze jednak pod warunkiem, aby wysokość bezpieczeństwa (patrz: Hauteur de sécurité) dla oddziałów naprzód wysuniętych była równa wysokości średniego toru pocisku dla strzału, niosącego na 500 m. przed te oddziały, przyjmując, że teren jest poziomy.
Distributon (f)	Rozdzielanie. Operacja wewnętrzna samodzielnej jednostki, polegająca na rozdzielaniu prowiantów i materiałów, należących do tej jednostki, między jej oddziały.
Division (f)	Dywizja.
Division carrée (f)	Dywizja w czworoboku. Ustawienie trzech pułków dywizji obok siebie, z trzema bataljonami w linii i z trzema linjami bataljonów, rozstawionych włąb.
Division d'infanterie (f)	Dywizja piechoty.
Divisionnaire	Dywizyjny.
Doublement (m)	Zdwojenie.
Dossier (f)	Akta. Dokumenty.
Dotation (f)	Wyposażenie; dotacja.
Doté	Wyposażony; zaopatrzony.

E

Échelon (m)	Eszelon; oddział; stopień; szczebel.
Échelon de combat (m)	Eszelon bojowy.
Échelon de commandement	Szczebel dowództwa.

Échelonné

Échelonnement en profon-
deur (m)

Echiquier (m)

Eclaireur (m)

Eclats d'obus (m)

Economie de forces (f)

Economie du matériel (f)

Economiser

Economiser les effectifs

Ecoulement (m)

Effectifs (m)

Effet de surprise (m)

Efficacité (f)

Efforts successifs (m)

Element (m)

Element avancé (m)

Element constitutif (m)

Element de décision (m)

Element de protection (m)

Element de tranchée (m)

Element retardé (m)

Enlèvement (m)

Embarquement (m)

Embouteillage (m)

Embrasure (f)

Rozstawiony.

Uszykowanie wglęb.

Rozmieszczenie wojsk w
njach kolejno po sobie następu-
jących, pozwalające na prowa-
dzenie kontrataków i na danie
odpoczynku jednostkom.

Szachownica.

Wywiadowca.

Odlamki pocisków.

Oszczędzanie sił.

Oszczędzanie materiału.

Oszczędzać.

Oszczędzać stan liczebny.

Przemarsz.

Stan liczebny.

Efekt zaskoczenia.

Skuteczność.

Kolejne wysiłki.

Element; część.

Część wysunięta naprzód.

Część składowa.

Element decyzji.

Element ochronny.

Element rowu strzeleckiego.

Część opóźniona.

Zdobycie; zniesienie.

Załadowanie.

Zatkanie (n. p. drogi).

Zatarasowanie.

Otwór strzelniczy.

Emission (f)	Wysyłanie; emisja (n. p. gazów).
Emplacement (m)	Stanowisko.
Emplacement d'un observatoire (m)	Stanowisko posterunku obserwacyjnego.
Emploi (m)	Użycie; stosowanie.
Emploi des gaz (m)	Użycie gazów.
Emploi tactique (m)	Zastosowanie taktyczne.
Employer en masse (m)	Używać masowo.
Encadré	W związku.
Engagement (m)	Odgradzanie.
Engagement de feu (m) (Tir d'engagement).	Ogień odgradzający. Ogień, skierowany na linje, leżące poza przedmiotem, który ma być zdobytym — i mający na celu przeszkodzenie nieprzyjacielskiemu kontratakowi lub przecięcie odwrotu obrońcom.
Encerclement (m)	Otoczenie. Manewr otoczenia. Ma na celu przecięcie linii komunikacyjnych środowiska oporu i izolowanie go w ten sposób.
Enchaîné	Złączony.
Enchaînement (m)	Złączenie.
Encombrer	Przeładować; nagromadzić.
Endivisionné	Należący do dywizji.
Engagé	Walczący.
Engagement (m)	Walka.
Engager la lutte contre...	Rozpocząć walkę przeciw...
Engin (m)	Broń. Sprzęt.

Engin d'accompagnement (d'infanterie)	Broń (palna), towarzysząca (piechocie).
Engin de feu (m)	Broń palna.
Engin incendiaire (m)	Materiały podpalające.
Ennemi (m)	Nieprzyjaciel.
Enrayer l'offensive	Wstrzymać ofensywę.
Entassement (m)	Nagromadzenie.
Entonnoir (m)	Lej.
Entraînement (m)	Wyćwiczenie.
Entrer en action	Wejść w akcję.
Entretenir le feu	Utrzymywać ogień.
Entretien des armes, des animaux et du matériel (m)	Pielęgnowanie broni i zwier- ząt; utrzymywanie ma- terjału.
Enveloppement (m)	Obchodzenie. Manewr ob- chodzenia.
Epuisement (m)	Wyczerpanie.
Equipement (m)	Wyekwipowanie; wyposaże- nie.
Equipement offensif d'un front (m)	Wyposażenie frontu do działań zaczepnych. Całość robót, jakie należy wykonać, mając na względzie działanie zaczepne.
Equipes suppléantes	Oddziały uzupełniające.
Escadre (f)	Eskadra.
Escadrille (f)	Eskadryla.
Escadron (m)	Szwadron.
Escarmouche (f)	Utarczka; potyczka.

Escouade (f)	Zastęp.
Espion (m)	Szpieg.
Essaim (m)	Grupka.
Estafette (f)	Sztafeta.
s'Établir à découvert	Umieścić się w miejscu odsłoniętem.
Etablissement (m)	Urządzenie. Zakład.
Etape (f)	{ Etap; { Marsz dzienny.
Etat d'avancement de destruction (m)	Stopień zburzenia (umocnień nieprzyjacielskich).
Etat des troupes (m)	Stan wojska.
Etat-Major (m)	Sztab Generalny.
Être protégé	Być osłoniętym.
Evacuation (f)	Opróżnianie. Ewakuacja. Odsyłanie od przodu ku tyłom rannych, materiału i t. p.
Exécuter l'attaque	Wykonać atak.
Exécution (f)	Wykonanie.
Exploitation du succès (f)	Wyzyskanie powodzenia.
Exploration (f)	Badanie.
Explosif (m)	Materiał wybuchowy.
Exposé	Wystawiony.

F

Faire tomber les résistances	Złamać, zgnieść opór.
Faisceaux (m)	Kozły. Wiązki.
Fantassin (m)	Piechur.
Fauchage (m)	Zmiatanie.

- Férure (f)
Feu à répétition (m)
Feu à volonté (m)
Feu d'accompagnement
d'artillerie (m)
Feu d'écharpe (m)
Feu d'enfilade (m)
Feu de flanc (m)
Feu de front (m)
Feu de poursuite (m)
Feu de revers (m)
Feu de surprise (m)
Feu par salve (m)
Feux d'artifices (m)
Feux de Bengale (m)
Fil de fer barbelé (m)
File (f)
Fissure (f)
Flanc (m)
Flanc-garde (f)

Flanc-garde fixe (f)

Flanc-garde mobile (f)

Flanquement (m)
- Okucie.
Szybki ogień.
Ogień pojedynczy.
Towarzyszący ogień arty-
lerji.
Ogień skośny.
Ogień podłużny.
Ogień flankowy.
Ogień frontowy.
Ogień pościgowy.
Ogień tylny.
Zaskoczenie ogniem.
Ogień salwowy.
Ognie sztuczne.
Ognie bengalskie.
Drut kolczasty.
Rota.
Łuka. Szczelina.
Flank.
Straż boczna.
Ubezpieczenie w marszu.
Straż boczna stojąca.
Ma za zadanie osłonę boków
kolumny podczas przemarszu,
przez pewien czas stojąc na
miejscu.
Straż boczna ruchoma.
Ma za zadanie osłonę boków
kolumny podczas przemarszu,
posuwając się razem z nią.
Flankowanie.

en Flanquement

Flechette (f)

Force de résistance (f)

Formation (f)

Formation d'approche (f)

Formation d'assaut (f)

Formation de combat (f)

Formation de départ (f)

Formation ouverte (f)

Fouille découverte (f)

Fougasse (m)

Franchissement de ligne (f)

Fractionner

Front (m)

Front d'attaque (m)

Fumigènes

Fusée (f)

Fusil (m)

Fusil anti-tanks (m)

Fusil mitrailleur (m)

Fusilier (m)

Flankująco (względem pewnej linii: rów strzelecki, sieć drutów kolczastych i t. p.).

Bronń jest umieszczona flankująco względem pewnej linii, jeśli strzela ona równolegle do tej linii, nie zaś prostopadle.

Strzałka.

Siła oporu.

Szyk. Formacja.

Szyk zbliżania się.

Szyk szturmowy.

Szyk bojowy.

Szyk wypadowy.

Szyk rozwarty.

Wykop.

Fugas.

Jest to ładunek wybuchowy, wkopany w ziemię, eksplodujący w chwili, kiedy ktoś nań nastąpi.

Przekroczenie linii.

Dzielić.

Front.

Front ataku.

Materiały dymorodne.

Raca, rakietą; zapalnik pocisku działowego.

Karabin.

Karabin przeciwczołgowy.

Ręczny karabin maszynowy.

Fizyljer.

G

Galerie (f)	Korytarz (najczęściej podziemny).
Galerie de mine (f)	Podkop.
Garde (f)	Straż; warta stacyjna.
Garde de police (f)	Warta główna.
Gare de débarquement (f)	Stacja wyładowania.
Gare d'embarquement (f)	Stacja załadowania.
Gare de ravitaillement	Stacja zapatrująca.
Gare régulatrice (f)	Stacja regulująca.
Garnison (f)	Garnizon; obsada; załoga.
Garnison de sûreté (f)	Obsada ubezpieczająca. Ma na celu zapewnić na wszelki wypadek obronę w miejscach głównych środowisk lub punktów oporu, leżących na następujących po sobie równoległych rozmaitych pozycji.
Garnison de tranchées (f)	Obsada rowów.
Gaz asphyxiants (m)	Gazy duszące.
Gaz toxiques (m)	Gazy trujące.
Gaz vésicants (m)	Gazy żrące.
Génie (m)	Inżynierja.
Génie-troupes (m)	Oddziały inżynierji.
Gerbe (f)	Snop.
Glacis (m)	Glacis.
Gradin de franchissement (m)	Stopień do wychodzenia (z rowu).
Granat Werfer (m)	Miotacz granatów.
Grande-garde (f)	Straż główna.

Grande halte (f)
Grand centre (m)
Grenade (f)
Grenade à fusil (f)
Grenade incendiaire (f)
Grenadier (m)
Grenadier-voltigeur (m)

Gros de l'arrière-garde

Gros de l'avant-garde

Groupe (m)
Groupe d'Armées (m)
Groupe de bombardement
(m)
Groupe de canevass de tir
(m)

(Kompanja forpocztowa);

Ubezpieczenie w postoju. Linja straży głównych jest normalnie linią oporu na wypadek ataku nieprzyjacielskiego.

Wielki postój:

Główna centrala.

Granat ręczny.

Granat karabinowy.

Granat zapalający.

Grenadier.

Grenadier-woltyżer.

Piechur wykształcony w strzelaniu i miotaniu granatami.

Oddział główny straży tylnej.

Oddział główny straży przedniej.

Ubezpieczenie w marszu: większa część piechoty straży przedniej, ewentualnie i artylerja.

Grupa.

Grupa Armji.

Grupa bombardująca.

Oddział topograficzny artyleryjski.

Ma za zadanie:

- 1) Sporządzanie i rozdzielanie planów dyrekcyjnych;
- 2) Zdjęcia topograficzne dróg i podstaw orjentacyjnych; zdjęcia geodetycznych punktów, prze-

Groupe de combat (m)

Groupe d'exploitation (m)

Groupement (m)

znaczonych dla orientacji baterji;

3) Dostarczanie jednostkom planów dyrekcyjnych i przepisowych instrumentów optycznych i topograficznych; podawanie czasu i t. p.;

4) Sporządzanie fotografii, otrzymanych od lotników i dokładne umiejscowienie na fotografiach baterji nieprzyjacielskich i przedmiotów, jakie mają ostrzeliwać własne baterje;

5) Reprodukacja i sporządzenie odbitek wszystkich dokumentów i map do użytku armji.

Grupa bojowa.

Podstawowa komórka organizmu bojowego, najniższa jednostka taktyczna, mogąca samodzielnie wykonywać zadania bojowe, zarówno w walce obronnej, jak i w zaczepnej. Ośrodkiem grupy bojowej jest broń automatyczna, około której zgrupowane są dla jej osłony inne rodzaje broni piechoty (ręczne karabiny maszynowe, grenadje-rzy-woltyżerzy, V. B.) pod jednym dowódcą. Stan liczebny około pół plutonu.

Grupa eksploatacyjna.

Służba intendenty: grupa ta ma za zadanie eksploatację zasobów miejscowych dla celów zaprowiantowania.

Zgrupowanie.

Pojęcie taktyczne lub też strzeleckie. W teorii strzelania nazywamy zgrupowaniem szereg śladów od kul jednego lub kil-

Groupement d'artillerie (m)	ku strzelców, celujących w ten sam punkt przy tym samym celowniku.
Groupement de mitrailleuses (m)	Zgrupowanie artylerji.
Groupement momentané (m)	Zgrupowanie karabinów maszynowych.
Groupement renforcé (m)	Zgrupowanie chwilowe;
Groupier	„ tymczasowe.
Guerre de mouvement (f)	Zgrupowanie wzmocnione.
Guerre de position (f)	Grupować.
Guetteur (m)	Umieścić rozporządzałne jednostki zgodnie z planem walki.
Guide (m)	Wojna ruchowa.
	Wojna pozycyjna.
	Czujka.
	Przewodnik.

H

Habillement (m)	Umundurowanie.
Halte (f)	Postój.
Halte horaire (f)	Postój cogodzinny.
Hangar (m)	Hangar.
Harcèlement (m)	Niepokojenie.
	Ma na celu moralne zmęczenie przeciwnika. Nie tyle chodzi o zadawanie strat, ile o zmuszenie przeciwnika do przedsięwzięcia środków ostrożności, wskutek nieregularności ognia oraz niepewności co do jego rozpostęcia, trwania i pochodzenia. Szczególnie skuteczne w nocy, w godzinach, w których nieprzyjaciół wykonywa swe ruchy.

Harceler
Harnachement (m)
Hauteur de sécurité (m)

se Heurter

Hierarchie (f)
Homogène
Homogénéité du réseau (f)
Horaire d'attaque (m)
Hors de combat

Idée de manœuvre (f)
Îlot de résistance (m)
Imposer silence

Niepokoić.
Uprząż.
Wysokość bezpieczeństwa.

Przy rozmaitych odległościach należy się upewnić, aby średni tor pocisku najkrótszego ognia przechodził ponad własnymi oddziałami, conajmniej na wysokość podaną w tabelce:

Odległość własnych wojsk od stanowiska karabinów maszyno- wych.	Wysokość bezpieczeń- stwa średniego toru pocisku.	
		w ty- sięcz- nych
1000 m	15	15
1500 „	80	20
2000 „	70	35
2500 „	125	50

Zderzyć się,
Natknąć się.
Hierarchja.
Jednorodny.
Jednorodność sieci.
Rozkład godzin ataku.
Niezdolny do walki.

I

Myśl przewodnia.
Wysepka oporu.
Zmusić do milczenia.

IncurSION (f)	Wyprawa.
Indicatif (m)	Znak rozpoznawczy.
Indicatif d'appel (m)	Sygnal wzywający.
Indication (f)	Wskazówka.
Indice (m)	Wskaźnik, oznaka.
Infanterie (f)	Piechota.
Infanterie de ligne (f)	Piechota linjowa.
Infanterie divisionnaire (f)	Piechota dywizyjna.
Infiltration (f)	Wnikanie.
Information par entente préalable (f)	Informowanie według umowy.
Initiative (f)	Inicjatywa.
Inondation (f)	Zalew.
Intensité du tir (f)	Intensywność ognia.
Interdiction (f)	Przeszkadzanie.
patrz: tir d'interdiction.	
Installations de l'arrière (f)	Urządzenia tyłowe.
Instruction (f)	Wyszkolenie. Instrukcja.
Instruments optiques d'observation (m)	Instrumenta optyczne słu- żące do obserwacji.
Intendant (m)	Intendent.
Intérrogatoire (m)	Badanie.
Intervalle (m)	Przerwa. Odstęp.
Intervalle de déploiement (m)	Odstęp rozwinięcia.
Investissement (m)	Osaczenie. Manewr osa- czenia.
	Polega na otoczeniu środowi- ska oporu ze wszystkich stron.

Itinéraire (m)

Jalonnement (m)

Jalonnement de ligne (m)

Jalonnement des itinéraires
(m)

Jeter les desordres

Jour de feu (m)

Jour des vivres (m)

Jumelle (f)

Jumelle à prisme (f)

Lance-flamme (m)

Lancer des fusées

Lancer les signaux

Lanceur (m)

Liaison (f)

Liaison intime (f)

Liaison latérale (f)

niczych operacji: przyduszenia (rabattement) i otoczenia (encercllement).

Linja marszu.

J

Wytyczanie.

Wytyczanie linii.

Wytyczanie linii marszu.

Wprowadzić zamęt.

Dzienna racja amunicji.

Rozumiemy przez to średnie zapotrzebowanie amunicji dla poszczególnego działu, (kilkodniowe przygotowanie i wykonanie).

Dzienna racja żywności.

Ilość żywności, przeznaczona na jeden dzień dla danego stanu ilczebnego.

Szklą.

Szklą pryzmatyczne.

L

Miotacz ognia.

Puszcząć race.

Dawać sygnały.

Miotacz.

Łączność.

Łączność ścisła.

Łączność na boki

Liberté d'action (f)	Swoboda działania.
Ligne de défense (f)	Linja obronna.
Ligne de couverture de l'artillerie lourde (f)	Linja osłony dla artylerji ciężkiej.
Ligne de repli (f)	Linja odwrotowa.
Ligne de résistance des avant-postes (f)	Linja operu forpoczt; linja straży głównych.
Ligne de surveillance des avant-postes (f)	Linja czuwania forpoczt; ogólna linja wedet.
Ligne de tirailleurs (f)	Linja tyraljerska.
Lignes en bretelle (f)	Linje ryglowe.
Lisière (f)	Skraj.
Longueur d'ondes (f)	Długość fal.
Lutte (f)	Walka.

M

Magasin d'habillement (m)	Magazyn mundurowy.
Maintien des effectifs (m)	Utrzymanie stanu лечеб- nego.
Maintenir sous le feu	Trzymać pod ogniem.
Manœuvre (f)	Manewr.
Manœuvre de dépassement (f)	Manewr przechodzenia.
Manœuvre de parade (f)	Odbicie (ataku). Obrona czysta, polegająca na odparciu ataku nieprzyjaciel- skiego przez ogień.
Manœuvre préventive (f)	Manewr zapobiegawczy.
Manœuvre à revers (f)	Obejście z tyłu.

Manœuvre de riposte (f)	Odrzucenie (ataku). Obrona czynna przez kontratak.
Marche (f)	Marsz.
Marche accélérée (f)	Marsz przyspieszony.
Marche d'approche (f)	Marsz zbliżania się.
Marche de nuit (f)	Marsz nocny.
Marche du combat (f)	Tok walki.
Marche forcée (f)	Marsz forsowny.
Matériel (m)	Materiał.
Matériel de remplacement (m)	Materiał zastępczy.
Matériel roulant (m)	Materiał kołowy.
Matériel sanitaire (m)	Materiał sanitarny.
Menacer	Zagrażać.
Menacer sur les flancs	Zagrażać flankom.
Message (m)	Depesza.
Message simple (m)	Depesza zwyczajna.
Mettre à disposition	Oddać do dyspozycji.
Mine (f)	Mina.
Mise en batterie (f)	Zajęcie stanowiska. (karabinu maszynowego).
Mise en marche (f)	Wyruszenie.
Mise en œuvre (f)	Wprowadzenie w akcję.
Mise en place (f)	Umieszczenie. Rozstawienie.
Mise en place des moyens (f)	Rozmieszczenie środków.
Mission (f)	Zadanie.
Mission tactique (f)	Zadanie taktyczne.

Mitrailleuse (f)	Karabin maszynowy. (K. M.) Mitrálja jest to broń o wielu lufach.
M. W. (Minen-Werfer)	Miotacz bomb. (M. B.).
Mortier (M)	Moździerz.
Mortier d'accompagnement d'infanterie (m)	Moździerz lekki.
Mouvement du terrain (m)	Nierówność terenu.
Moyens de transmission (m)	Środki przesyłania.
Moyens d'observation (m)	Środki obserwacji.
Munition (f)	Amunicja.

N

Nacelle (f)	Łódka (halonu).
Nappes de fils (f)	Pasmo. W znaczeniu gęstego pokładu sieci drutów telefonicznych na jednej podpórcie.
Nettoyage (m)	Oczyszczanie. Akcja wyznaczonych oddziałów, polegająca na przeszukiwaniu zdobytego przez fale szturmowe terenu nieprzyjacielskiego, niszczeniu i braniu do niewoli ukrytych w umocnieniach resztek obsady nieprzyjacielskiej.
Nettoyer	Oczyszczać.
Nettoyeur (m)	Czyściciel.
Neutraliser	Unieszkodliwić.
patrz: tir de neutralisation	
Nid de résistance (m)	Gniazdo oporu.

O

Objectif (m)	Przedmiot.
Objectif d'une attaque (m)	Przedmiot ataku. Linja, do której powinny dojść wojska atakujące.
Objectif à battre (m)	Przedmiot, który ma być ostrzeliwany.
Objectif délimité (m)	Przedmiot ograniczony.
Objectif éloigné (m)	Przedmiot oddalony.
Objectif éventuel (m)	Ewentualny przedmiot ataku. Jest to linja, znajdująca się poza normalnym przedmiotem ataku, którą osiągnąć mogą wojska atakujące, gdy walka rozwija się pomyślnie oraz w granicach ustalonych i przewidzianych przez dowództwo.
Objectif fugitif (m)	Przedmiot ruchomy.
Objectif intermédiaire (m)	Pośredni przedmiot ataku. Przewidziana z góry linja, na której wojsko zatrzymuje się, aby ułatwić piechocie uporządkowanie się artylerji zaś dostosowanie jej ognia zaporowego.
Objectif normal (m)	Normalny przedmiot ataku. Jest to linja, którą mają osiągnąć wojska atakujące w granicach terenu, które dowództwo chce odebrać nieprzyjacielowi i dla zdobycia którego dowództwo wprowadza w działanie ogół swoich środków artyleryjskich. Linja ta określa więc możliwość działania artylerji.

Observateur (m)

Observation (f)

Observation aérienne (f)

Observation terrestre (f)

Observatoire (m)

Observatoire de commandement d'artillerie (m)

Observatoire de réglage et de tir (m)

Observatoire de renseignements (m)

Obstacle (m)

Obstacle artificiel (m)

Obstacle imprévu (m)

Obstacle naturel (m)

Obus (m)

a w pewnych wypadkach możliwość działania czołgów.

Obserwator.

Obserwacja.

Obserwacja lotnicza.

Obserwacja lądowa.

Obserwatorium. Posterunek obserwacyjny.

Posterunek obserwacyjny.

Obserwatorium dowództwa artylerji.

Obserwatorium dla wstrzeliwania się.

Obserwatorium. Posterunek obserwacyjny, wywiadowczy.

Przeszkoda.

Ma na celu zatrzymać atakującego w posuwaniu się naprzód, aby jaknajdłużej był pod ogniem zbliżka obrońców. Jest to więc środek do wzmożenia skuteczności ognia obrony.

Przeszkoda sztuczna.

N. p. umocnienia dodatkowe: sieć drutów kolczastych, zasieki, fugasy, palisady, palanki, barykady, zalewy i t. p.

Nieprzewidziana przeszkoda

Przeszkoda naturalna, n. p.

woda, bagno i t. p.

Pocisk.

Obus explosif à amorçage instantané (m)	Granat z zapalnikiem momentalnym.
Obus fumigène (m)	Pocisk dymorodny.
Obus fusant à balles (m)	Szrapnel.
Obus lacrimogène (m)	Pocisk łzawiący.
Obusier (m)	Haubica.
Occuper	Zająć, zajmować.
Occuper un intervalle	Zająć przerwę.
Offensive (f)	Ofensywa.
Officier (m)	Oficer.
Officier aérostier (m)	Oficer, obserwator z balonu.
Officier agent de liaison (m)	Oficer łącznikowy.
Officier d'antennes (m)	Oficer anten.
Officier de renseignements (m)	Oficer wywiadowczy.
Officier mitrailleur (m)	Oficer karabinów maszynowych.
Officier photographe (m)	Oficer fotograf.
Officier subalterne (m)	Oficer niższy.
Onde (f)	Fala.
Opération (f)	Operacja.
Opération de nuit (f)	Operacja nocna.
Ordre (m)	Rozkaz.
Ordre de bataille (m)	Skład bojowy.
Ordre écrit (m)	Rozkaz pisemny.
Ordre d'embarquement (m)	Rozkaz załadowania.
Ordre général (m)	Rozkaz ogólny.
	Rozkaz wystosowany do ogółu oddziałów, podlegających danemu dowództwu.

Ordre de marche (m)	Porządek marszu.
Ordre d'opération (m)	Rozkaz operacyjny.
Ordre préparatoire (m)	Rozkaz przygotowawczy.
Ordre d'urgence (m)	Porządek nagłości. W wykonaniu robót, dotyczących umocnień polowych.
Ordre particulier (m)	Rozkaz szczególny. Rozkaz wystosowany tylko do pewnej części oddziałów, podlegających danemu dowództwu.
Organe d'exécution (m)	Organ wykonawczy.
Organes de surveillance (m)	Organ ubezpieczenia.
Organisation du terrain (m)	Umocnienia polowe.
Organisé	Umocniony.
Organiser (terrain)	Umacniać (teren).
Organisation défensive (f)	Umocnienia obronne.
s'Organiser défensivement	Umocnić się w celu obrony.
s'Orienter à la boussole	Orjentować się według busoli.
Ossature d'un réseau (f)	Szkielet sieci.
Outil (m)	Narzędzie.
Outillage (m)	Narzędzia.
Ouverture de brèche (f)	Zrobienie wyłomu.
Ouverture du feu (f)	Otwarcie ognia.
les Ouvrages (m)	Umocnienia.
Ouvrir le passage	Zrobić przejście.

P

Pain ordinaire (m)	Chleb zwyczajny.
--------------------	------------------

Pain biscuité (m)

Pain de guerre (m)

Palanque (f)

Palissade (f)

Panneau (m)

Panneau d'identification (m)

Panneau de jalonnement
(m)

Paquetage (m)

Parallèle (f)

Parallèle de départ (f)

Parallèle de doublement (f)

Parallèle de réduit (f)

Parallèle de soutien (f)

Chleb żołnierski.

Suchar.

Palanka.

Mur obronny, zbudowany z wkopanych w ziemię i ustawionych obok siebie pni drzewnych.

Palisada.

Tarcza.

Tarcza rozpoznawcza.

Tarcza wytyczna.

Rynsztunek.

Opakowanie.

Równoległa.

Rów, wytknięty w kierunku naogół równoległym do frontu.

Równoległa wypadowa.

Równoległa, z której wychodzi atak.

Równoległa wtóra.

Ewentualnie zbudowana równoległa, 20—40 metrów za równoległymi: główną, wsparć lub réduit.

Równoległa réduit.

Czyni zadość tym samym warunkom, co równoległa wsparć, a prócz tego stanowi osłonę dla artylerji.

Równoległa wsparć.

Równoległa 150—200 metrów za równoległą główną, ma na celu: schronić oddziały wsparć, stanowić dla nich linię oporu

Parallèle de surveillance (f)	na wypadek utraty równoległej głównej i podstawę do kontrataków. Równoległa ubezpieczeń. patrz: Dispositifs de surveillance.
Parallèle intermédiaire (f)	Równoległa pośrednia. Między równoległą wsparć a równoległą redukt.
Parallèle principale (f)	Równoległa główna. Główna linja oporu wojsk czuwających oraz normalny przedmiot kontrataków własnych oddziałów wspierających i odwodowych na wypadek wtargnięcia nieprzyjaciela.
Parc aéronautique (m)	Park lotniczy.
Parc d'artillerie (m)	Park artylerji.
Parc de bétail (m)	Stado bydła.
Partisan (m)	Partyzant.
Passage de lignes (m)	Przejście linji. Operacja polegająca na tem, że baon drugiej linji przechodzi linje baonu pierwszej linji i prowadzi dalej atak, jako baon pierwszej linji.
Passerelle (f)	Kładka.
Patrouille (f)	Patrol.
Patrouille de combat (f)	Patrol bojowy.
Peloton (m)	Pluton; pół-kompanja.
Pénétrer	Przenikać.
Période de stabilisation (f)	Okres spokoju.
Périscopes (m)	Peryskop.
Permanence (f)	Ciągłość.

Permanent
Personnel (m)
Personnel navigant (m)
Perte (f)
Petit-poste (m)

Phase de la lutte (f)
Photographie (f)
Pigeon (m)
Pigeon-voyageur (m)
Pilote (m)
Pionnier (m)
Piquet (m)

Piste (f)
Place d'armes (f)
Plan (m)
Plan à grande échelle (m)
Plan de barrage (m)
Plan de défense (m)

Plan de déplacement (m)

Stały.
Personel.
Personel lotniczy.
Strata.
Placówka.

Oddziały mające na celu zapewnić czuwanie nad odcinkiem im przydzielonym i uprzedzić wojska o zbliżaniu się nieprzyjaciela.

Faza walki.
Fotografja.
Gołąb.
Gołąb pocztowy.
Pilot.
Pionier.
Pogotowie.

Część oddziałów służby dziennej niezajęta służbą normalną a przeznaczona do dostarczania oddziałów i straży w wypadkach nadzwyczajnych.

Ścieżka.
Punkt zborny.
Plan.
Plan o wielkiej podziałce.
Plan ognia zaporowego.
Plan obrony.

Przewidziane zastosowanie środków obronnych, któremi się rozporządza w danej chwili.

Plan zmiany stanowiska.

Plan de destruction (m)
Plan de fausses attaques
par le feu (m)
Plan de liaison (m)
Plan d'emploi (m)
Plan d'engagement (m)

Plan d'engagement som-
maire (m)
Plan de renforcement (m)

Plan de réseaux (m)
Plan de retraite des forces
(m)
Plan directeur (m)

Plan relief (m)
Plan topographique (m)
Point d'appui (m)

Point d'attaque (m)
Point de direction (m)

Plan burzenia.
Plan zwodniczego ataku
ogniowego.
Plan łączności.
Plan użycia.
Plan walki.

Bywa sporządzany przez
wszystkie jednostki niższe od
armji: korpusy armji, dywizje
piechoty, piechotę dywizyjną,
pułki, bataljony, kompanje.
Ogólny plan walki.

Plan wzmocnienia.
Dokumenty przygotowujące
sposób szybkiego wzmocnienia
zagrożonego frontu przez świe-
że siły.
Plan sieci.
Plan wycofania sił.

Plan dyrekcyjny.
Plan w podziale 1/5000,
1/10000, 1/20000 przedstawiają-
cy teren i system umocnień nie-
przyjacielskich, opatrzony siatką
systemu Lamberta.

Plan wypukły.
Plan topograficzny.
Punkt oporu.

Umocnienia polowe odpowia-
dające frontowi kompanji.
Punkt ataku.
Punkt kierunkowy.

Point de l'vraison (m)	Stacja odbiorcza dla dostaw.
Point de passage (m)	Punkt przejścia.
Point de repère (m)	Punkt orjentacyjny.
Pointe (d'avant-garde) (f)	Szpica. Ubezpieczenie w marszu: najbardziej wysunięta część straży przedniej.
Point initial (m)	Punkt wyjścia.
Point sensible (m)	Punkt czuły.
Police de l'air (f)	Straż powietrzna.
Police des communications (f)	Nadzór nad linjami komunikacyjnymi.
Polygone (m)	Poligon.
Pontonnier (m)	Pontonier.
Portée (f)	Donośność.
Por'e-message (m)	Pocisk do przesyłania depesz.
Position (f)	Pozycja. Ogół urządzeń wszelkiego rodzaju (stanowiska bojowe, przeskody, schrony, linje komunikacyjne i t. d.), utworzonych dla oddziałów mających bronić frontu, aby mogły wyteżyc wszystkie siły w najlepszych warunkach dla obrony tego frontu.
deuxième Position (f)	Druga pozycja. Obrona i zajęta pod osłoną wojsk, zajmujących pierwszą pozycję; ma ona zatem lepsze warunki do uczynienia zadość ogółowi wymagań obrony.
première Position (f)	Pierwsza pozycja.

Position de contre-pente (f)	Pozycja na stoku odwróconym.
Position de repli (f)	Pozycja odwrotowa.
Position de tir (f)	Stanowisko ogniowe.
Position fortifiée (f)	Pozycja umocniona. patrz: position.
Position improvisé (f)	Pozycja doraźnie umocniona.
Poste (m)	Posterunek.
Poste de commandement (m)	Stanowisko dowództwa.
Poste d'écoute (m)	Podśluch.
Poste d'examen (m)	Posterunek badający. Posterunek ustawiony zwykle na linii placówek, który ma za zadanie przyjmować, badać i wypytywać parlamentarzy, jeńców, dezertarów lub wogóle wszystkich nie należących do armji, którzy przechodzą linię placówek.
Poste de guetteur (m)	Stanowisko czujki.
Poste de secours (m)	Posterunek opatrunkowy.
Poste optique (m)	Posterunek optyczny.
Poste radiogoniométrique (m)	Posterunek radiogeometryczny.
Poursuivre	Ścigać.
Poursuite (f)	Pościg.
Pouroyeur (m)	Wręczyciel.
Poussée en avant (f)	Przesuwanie ku przodowi.
Précaution (f)	Środek ostrożności.

Précision (des armes) (f)	Precyzja (broni).
Prélevé	Wydzielony.
Prendre d'écharpe	Wziąć pod ogień skośny.
Prendre d'enfilade	Wziąć pod ogień podłużny.
Prendre sous le feu	Ostrzeliwać.
Préparation (f)	Przygotowanie. Ogół czynności mających na celu wprowadzenie w akcję środków ataku i zniszczenie lub też unieszkodliwienie środków obrony nieprzyjacielskiej.
Préparatifs d'offensive (m)	Przygotowania do akcji zaczepnej.
Préparation d'artillerie (f)	Przygotowanie artyleryjskie
Préparation topographique du tir (f)	Topograficzne przygotowanie ognia.
Prescription (f)	Przepis.
Prisonnier (m)	Jeniec.
Procedé de transmission (m)	Sposób przesyłania.
Progresser	Posuwać się naprzód.
Progression (f)	Posuwanie się naprzód.
Projecteur (m)	Reflektor.
Projectile (m)	Pocisk.
Protection (f)	Osłona.
sous la Protection (d'engagement du feu)	Pod osłoną (ognia odgradzającego).
Protéger	Oślaniać.
Puissance (f)	Potęga; siła.
Puissance du feu (f)	Siła ognia.

Q

Quartier (m)	Pododcinek (odcinek baonu)
Q. G. Quartier Général	Główna Kwatera.
Queue (f)	Tył.

R

Rabattement (m)	Przyduszenie. Manewr przyduszenia. Wykonywa jednostka, kiedy ruchy jej dążą do stawienia czoła jednej części umocnień nieprzyjacielskich i do uniemożliwienia tej części działań przeciwko innym własnym oddziałom.
Raccordement (m)	Uzgodnienie; Spojenie; złączenie.
Rampe (f)	Rampa.
Rang (m)	Szereg.
Rapport (m)	Raport. Szczegółowa relacja złożona jak najprędzej po wypadkach, mogących zainteresować dowództwo. Raport uzupełnia część meldunki.
Rase campagne (f)	Otwarte pole.
Rassemblement (m)	Zbiórka.
Rassemblement articulé (m)	Zbiórka częściami.
Rassemblement d'alerte (m)	Zbiórka na alarm.
Rassemblement général (m)	Zbiórka ogólna.
Ration de réserve (f)	Porcja zapasowa.
Ration forte (f)	Porcja pełna.

Ration journalière (f)	Dzienna porcja.
Ration normale (f)	Porcja normalna.
Ravitaillement (m)	Zaopatrywanie. W żywność, wodę, amunicję, materiał.
Ravitaillement en munitions (m)	Zaopatrywanie w amunicję.
Ravitaillement en vivres (m)	Zaopatrywanie w żywność.
Ravitailer	Zaprowiantowanie.
Recherche des renseignements (f)	Zaopatrywać.
Reconnaissance (f)	Zbieranie wiadomości.
Reconnaissance d'engagement (f)	Wywiad.
Reconnaître	Wywiady bojowe.
Reduction (d'une resistance) (f)	Prowadzić wywiady.
Reduire	Zniesienie (oporu).
Refouler	Znieść; zniszczyć.
Régiment (m)	Odeprzeć.
Reglage (m)	Pułk.
Réglement (m)	Kierowanie ogniem.
Règles de tir (f)	Wstrzeliwanie się.
Regroupement (r)	Przepis.
Regrouper	Prawidła strzelania.
Rèlève (f)	Przegrupowanie.
	Przegrupować.
	Zluzowanie.
	Zastąpienie przez świeże siły wojsk walczących, które nastę-

Relier

Remettre en garde

Remettre en ordre

Remise en ordre (f)

Rencontre (f)

Rendement (m)

Renforcement (m)

Renfort (m)

Renseignement (m)

Renseignements sur l'en-
nemi (m)

Répartition des forces (f)

Répartition des moyens (f)

Réperage aux lieux (m)

Repli (m)

Repos (m)

Repousser

Reprise du contact (f)

Requisition (f)

Réseau (m)

Réseau complet de boyaux
de communication (m)

Réseau de communica-
tions (m)

nie dla odpoczynku przechodzą
na tyły.

Łączyć.

Mieć się na baczności.

Przywrócić porządek.

Przywrócenie porządku.

Spotkanie.

Wydajność.

Wzmocnienie.

Posiłki.

Wiadomość.

Wiadomości o nieprzyja-
cielu.

Rozdział sił.

Rozdział środków.

Odkrywanie

(baterji nieprzyjacielskich)
przy pomocy błysków.

Odwrót.

Cofnięcie się.

Odpoczynek.

Odpierać.

Przywrócenie styczności.

Rekwizycja.

Sieć.

Zupełna sieć rowów łącz-
nikowych.

Sieć linii komunikacyj-
nych.

Réseau de tir (m)	Sieć ogniowa (telef.). Linja telefoniczna służąca dla celów kierowania ogniem.
Réseau ferrovier (m)	Sieć kolejowa.
Réseau optique (m)	Sieć optyczna.
Réserve (f)	Rezerwa; odwód. przymiotn.: zapasowy.
Réserve d'avant-postes (f)	Odwód forpoczt. Ubezpieczenie w postaju: główna część oddziałów forpocztowych wielkich jednostek.
Réserve de feu (f)	Rezerwa ognia.
Réserve générale (f)	Odwód główny.
Réserve locale (f)	Odwód miejscowy.
Résistance (f)	Opór.
Résister	Opierać się.
Responsabilité (f)	Odpowiedzialność.
Ressangler les chevaux	Podciągnąć popręgi.
Ressource (f)	Źródło; zasób.
Ressources locales (f)	Zasoby miejscowe.
se Rétablir	Odjąć; odświeżyć siły.
Rétablir les liaisons	Przywrócić łączność.
Retirer	Wycofać.
Retraiter	Cofnąć się.
Réunion des moyens (f)	Zgromadzenie środków.
à Revers	Z tyłu.
Rideau (m)	Zasłona.
Rôle (m)	Zadanie.
Rompre le combat	Przerwać walkę.

Rompre le front

Ronde (f)

Route (f)

Sac (m)

Saillant (du front) (m)

Salve (f)

Sape (f)

Sape russe (f)

Sapeur-mineur (m)

Sapeur-télégraphiste (m)

Sauve-garde (f)

Schémat (m)

Secours (m)

Secteur (m)

Section (f)

Section de distribution (f)

Przerwać front.

Ront.

Jest to mały patrol obchodzący placówki i wedety dla przekonania się o ich czujności i dla utrzymania łączności między nimi i strażami głównymi.

Szosa; droga.

S

Plecak.

Występ frontu.

Salwa.

Rów służący do komunikacji.

Rów łącznikowy.

Sapa.

Saper-miner.

Saper-telegrafista.

Nietykalność.

Ma na celu zapewnić nietykalność pewnych instytucyj publicznych lub też prywatnych, do których wojska nie mają dostępu.

Schemat.

Posiłki; pomoc.

Sektor (odcinek dywizji).

Część frontu walki, odpowiadająca dywizji.

Pluton; sekcja.

Sekcja rozdzielająca.

Część taboru pułkowego, składająca się z furgonów i z wozów na mięso, przeznaczonych

Section de parc (f)	do rozdziału racji dziennej (często nazywana: section pleine=sekcja pełna).
Section de réperage par le son (f)	Sekcja parku (artył.).
Section de ravitaillement (f)	Sekcja pomiarowo-pod-słuchowa.
	Sekcja zaopatrująca.
	Część taboru pułkowego, obejmująca wozy opróżnione po rozdzieleniu i następnie posłana na miejsce zaprowiantowania (często nazywana: section vide=sekcja próżna).
Section de ravitaillement en viande fraîche	Sekcja zaopatrywania w świeże mięso.
Section de réserve (f)	Sekcja zapasowa.
	Część taboru pułkowego, wioząca żywność zapasową pułku.
Section de transport du matériel (f)	Sekcja przewozu materiału.
Section photographique (f)	Sekcja fotograficzna.
Section sanitaire de l'Armée (f)	Sekcja sanitarna Armji.
Section topographique	Sekcja topograficzna.
Sécurité (f)	Bezpieczeństwo.
Sentinelle (f)	Warta;
	Weźdeta (przy forpocztach).
Serre-files (m)	Pozafrontowy (podoficer).
Serrer contre (sur) les obus	Przyczepiać się do ognia (zaporowego ruchomego) (patrz: accrochage).

Service (m)	Służba.
Service continu de surveillance (m)	Stała służba pogotowia.
Service de jour (m)	Służba dzienna.
Service de Santé (m)	Służba zdrowia.
Service de semaine (m)	Służba tygodniowa.
Service de stockage (m)	Służba na stacjach ładunkowych.
Service de transports automobiles (m)	Służba transportów samochodowych.
Service des Eaux (m)	Służba zaopatrywania w wodę.
Service des Postes (m)	Służba pocztowa.
Service des renseignements (m)	Służba wywiadowcza.
Service des renseignements d'artillerie (m)	Służba wywiadowcza artylerji.
Service des renseignements par l'observation terrestre (m)	Służba wywiadowcza przez obserwację lądową.
Service de l'Intendance (m)	Służba intendentury.
Service des Vivres (m)	Służba zaopatrywania w żywność.
	Służba zaprowiantowania.
Service telegraphique (m)	Służba telegraficzna.
Service vétérinaire (m)	Służba weterynaryjna.
Signaleur (m)	Sygnalista.
Signalisation (f)	Sygnalizacja.
Signalisation à bras (f)	Sygnalizacja rękoma.

Signalisation acoustique (f)	Sygnalizacja dźwiękowa.
Signalisation optique (f)	Sygnalizacja optyczna.
Signalisation par artifices (f)	Sygnalizacja przy pomocy ogni sztucznych.
Signalisation par panneaux	Sygnalizacja tarczami.
Signaux convenus (m)	Sygnaty umówione.
Signes conventionnels (m)	Znaki umówione; „ konwencjonalne.
Situation (f)	Sytuacja.
Situation défensive (f)	Sytuacja obronna.
Situation tactique (f)	Sytuacja taktyczna.
Soldat (m)	Żołnierz.
Solde (f)	Żołd.
Sous les ordres	Pod rozkazami.
Sous-officier (m)	Podoficer.
Sous-secteur (m)	Odcinek (pułku). Część frontu walki odpowia- dająca pułkowi.
Soutenir	Wspierać.
Soutien (m)	Wsparcie.
Soutien d'attaque (m)	Wsparcie ataku.
Station-magasin (f)	Stacja składowa.
Station météorologique (f)	Stacja meteorologiczna.
Station régulatrice (f)	Stacja regulująca.
Stationnement (m)	Leże.
Subordonné	(Podwładny); podkomen- dny. Będący pod rozkazami.
Subsistance (f)	Utrzymywanie; (Zaprowiantowanie).

Succès (m)	Sukces; powodzenie.
Succession des attaques (f)	Kolejność ataków.
Supériorité (f)	Przewaga.
Supériorité aérienne (f)	Przewaga w powietrzu.
Supériorité des moyens (f)	Przewaga środków.
Supériorité du feu (i)	Przewaga ognia.
Supériorité numérique (f)	Przewaga liczebna.
Superposition des feux (f)	Nakładanie ognia. Równoczesne ostrzeliwanie jednego przedmiotu rozmaitemi rodzajami ognia (n. p. ogień zaporowy ruchomy i ogień odgradzający lub przeszkadzający).
Superposition des feux de front et de feux de flanc (f)	Nakładanie ognia frontowego i flankowego.
Sûreté (f)	Ubezpieczenie.
Sûreté en marche (f)	Ubezpieczenie w marszu.
Sûreté en station (f)	Ubezpieczenie na postoju.
Surprise (f)	Zaskoczenie.
Surprise stratégique (f)	Zaskoczenie strategiczne. Ma miejsce, kiedy atak rozpocznie się po przygotowaniu szybkim i tajnym w miejscu, gdzie nieprzyjaciel nie może w stosownym czasie ani wprowadzić swych odwodów głównych, ani też przeprowadzić ruchów zapobiegawczych (ściągnięcie sił lub wycofanie się).
Surprise tactique (f)	Zaskoczenie taktyczne. Polega na zaskoczeniu nieprzyjaciela przez wybór momentu i frontu ataku i na przy-

Surveillance (f)
en Surveillance
Surveiller
Suspension de combat
Symptômes d'attaque (m)
Système défensif (m)

gnienciu go szybkością w wykonaniu tak, aby nieprzyjaciel nie mógł zastosować ognia, ani też użyć swych odwodów miejscowych w warunkach sprzyjających.

Czuwanie.

W pogotowiu.

Czuwać.

Zawieszenie walki.

Oznaki ataku.

System obronny.

T

Télégraphe (m)
Télégraphie sans fil (f)
Télégraphie par le sol (f)
Temps d'arrêt (m)
Tension de la trajectoire (f)
Tenue (f)
Tenue de campagne (f)
Terrain (m)
Terrain battu (m)
Terrain d'aviation (m)
Terrain de combat (m)
Tête (f)
Tête d'avant-garde (f)
Tête de l'arrière-garde (f)

Telegraf.

Telegraf bez drutu.

Telegraf ziemny.

Czas zatrzymania się.

Krzywizna toru pocisku.

Postawa.

Wyekwipowanie pólowe.

Teren.

Teren ostrzeliwany.

Teren lotniczy.

Teren walki.

Czoło.

Oddział przedni.

Ubezpieczenie w marszu: $\frac{1}{2}$ lub $\frac{1}{4}$ część piechoty straży przedniej.

Oddział tylny.

Tir (m)	Ogień.
Tir abrité (m)	Ogień z ukrycia.
Tir accéleré (m)	Ogień przyspieszony.
Tir aérien (m)	Strzelanie z płatowców.
Tir à obus speciaux (m)	Ogień pociskami specjaln.
Tir au but (m)	Strzelanie do celu.
Tir contre avions (m)	Strzelanie do płatowców.
Tir croisé (m)	Ogień krzyżowy.
Tir d'accompagnement (m)	Ogień towarzyszący.
	Ma na celu poprzeć wprost atak piechoty, nie pozwalając obrońcom pasa zaatakowanego wyjść z rowów lub też ustawić swych karabinów maszynowych w jakichkolwiek punktach terenu; ogień ten daje też piechocie zasłonę, za którą ta może się posuwać tuż za własnymi pociskami. (Ogień zaporowy ruchomy; ogień odgradzający).
Tir d'amélioration (m)	Ogień poprawiony.
Tir d'assaut (m)	Ogień szturmowy.
Tir de barrage (m)	Ogień zaporowy.
	Ogień, mający na celu złamanie ataku w toku posuwaniu się naprzód i tworzący zasłonę z pocisków możliwie najbliższej własnej pierwszej linii.
Tir de concentration (m)	Ogień skoncentrowany.
Tir de contre-batterie (m)	Ogień przeciwbaterijny.
	Ogień niszczący lub unieszkodliwiający baterje nieprzyjacielskie.
Tir de destruction (m)	Ogień burzący.
	Ogień artylerji wszelkiego ka-

Tir de fausse-attaque (m)

libru, mający na celu zburzenie umocnień obronnych nieprzyjaciela.

Ogień zwodniczy.

Cel: zmuszenie nieprzyjaciela, przekonanego, że grozi mu atak, do strzelania ze swych baterji i karabinów maszynowych, które tenże aż do ostatniej chwili stara się ukryć.

Tir d'efficacité (m)

Ogień skuteczny.

Tir de groupement (m)

Ogień punktowy.

Tir de harcelement (m)

Ogień niepokojący.

patrz: Harcelement.

Tir de melée (m)

Ogień w walce wręcz.

Tir d'encagement (m)

Ogień odgradzający.

patrz: Encagement de feu.

Tir de plein fouet (m)

Ogień smagający.

Ogień przy strzelaniu pełnemi ładunkami prochu pod najmniejszemi kątaami.

Tir de précision (m)

Ogień celny.

Tir de protection (m)

Ogień osłaniający.

Ogień w celach ściśle określonych, rozwijający się poza ogniem towarzyszącym.

Ma na celu:

1) Oślepić wszystkie punkty, z których nieprzyjacieli mógłby obserwować własne fale szturmowe;

2) unieszkodliwić flankowania nieprzyjacielskie;

3) izolować przy pomocy ognia przeszkadzającego pas zaatakowany od wszystkich bezpośrednich i dalszych dostępów;

- 4) ostrzeliwać systematycznie prawdopodobne miejsca zbiórki nieprzyjacielskiej i powstrzymać natychmiast gwałtownym ogniem kontrataki nieprzyjacielskie;
- 5) utrzymywać przez czas tak długi, jak dowództwo będzie uważało za stosowne, ogień zaporowy, osłaniający flanki ataku, i podczas tego okresu osłaniać sam front ataku łącznie z baterjami towarzyszącymi.
- Tir de ratissage (m)** Ogień oczyszczający.
- Ogień szrapnelami lub rzadziej granatami, mający na celu wyniszczenie obsady lejów. Jego granica krótka odpowiada długiej granicy ognia zaporowego ruchomego.
- Tir de repressailles (m)** Ogień odwetowy.
- Ogień przystosowany uprzednio, a skierowany na pozycje lub na leże nieprzyjacielskie; wykonany o ile nieprzyjaciel bombarduje nasze pozycje lub obozowiska.
- Tir d'essai (m)** Ogień próbny;
- (wstrzeliwanie się).
- Tir d'interdiction (m)** Ogień przeszkadzający.
- Ogień skierowany na rowy łącznikowe, drogi i t. p. (Ogień dłużej trwający i gęstszy niż ogień niepokojący).
- Tir direct (m)** Ogień bezpośredni.
- Tirer pardessus** Strzelać ponad...
- Tir fauchant (m)** Ogień zmiatający.
- Tir fusant (m)** Ogień pociskami skalowanymi.

Tir indirect (m)	Ogień, przy którym pociski wybuchają w powietrzu i rzucają wiązki odłamków (granat), lub też kul (szrapnel).
Tir masqué (m)	Ogień pośredni.
Tir de neutralisation (m)	Ogień zamaskowany.
Tir percutant (m)	Ogień unieszkodliwiający.
Tir plongeant (m)	Ogień pociskami uderzeniowymi.
Tir progressif (m)	Ogień zagłębiający.
Tir regressif (m)	Ogień nabojami o małych ładunkach prochu pod wielkimi kątami.
Tir sur hausse unique (m)	Ogień postępujący.
Tir sur zone (m)	Ogień wsteczny.
Tir tendu (m)	Ogień przy stałym celowniku.
Tir vertical (m)	Ostrzeliwanie pola.
Train (m)	Ogień przyziemny.
Trainard (m)	Ogień prostopadły.
Train quotidien (m)	Ma miejsce, gdy kąt strzału jest większy, aniżeli 50°.
Train régimentaire (m)	Pociąg.
Trajectoire (f)	Maruder.
Tranchée (f)	Pociąg codzienny.
Transmission (f)	Tabór pułkowy.
	Tor pocisku.
	Rów strzelecki.
	Rów przystosowany do strzelania.
	Przesyłanie.

Transmission des renseignements (f)	Przesyłanie wiadomości.
Transport (m)	Transport.
Transport de tir (m)	Przeniesienie ognia.
Transversale (m)	Przecznica.
Transversale de liaison (m)	Przecznica łączności.
Travail en ligne (m)	Robota w linji. Ma miejsce wtedy, gdy cały oddział wzdłuż danej linji kopie równocześnie rów wytyczony.
Travail par les bouts (m)	Robota od krańców. Kopanie rowu od jednego lub dwu krańców, przyczem korzysta się z osłony, jaką daje część już wykopana.
Travailleur (m)	Robotnik.
Travaux d'arrière (m)	Roboty na tyłach.
Travaux de l'avant (m)	Roboty na przedzie.
Travaux offensifs (m)	Roboty przygotowawcze do akcji zaczepnej.
Traverse (f)	Poprzecznica.
Trou d'obus (m)	Lej.
Troupes amies (f)	Własne wojska.
Troupes d'assaut (f)	Wojska szturmowe. Ogół baonów, które w dywizjach pierwszej linji są pod bezpośrednimi rozkazami dowództwa piechoty dywizyjnej lub też dowódców brygad. Te baony są podzielone na: Baony 1-szej linji, Baony 2-giej linji lub też wspierające, pozostające do dys-

Troupes de garde (f)

Troupes de poursuite (f)

Troupes de soutien (f)

Troupes réservées ou en
réserve (f)

pozycji dowódcy brygady lub
piechoty dywizyjnej.

Wojska obsady.

Oddziały przeznaczone do o-
brony na miejscu linii naprzód
wysuniętych.

Wojska pościgowe.

Wojska wspierające.

Wojska odwodowe.

1) Baony piechoty 1-szej linii
zachowane do dyspozycji do-
wódcy dywizji;

2) wielkie jednostki 2-giej li-
nji do rozporządzenia dowód-
ców korpusów armij walczą-
cych;

3) wielkie jednostki w odwo-
dzie armji lub grupy armji.

U

Unité (f)

grande unité (f)

Unité d'attaque (f)

Unité de base (f)

Unité de combat (f)

Unité de tête (f)

Unité engagée (f)

Unités accolées (f)

Jednostka.

Wielka jednostka.

Jednostka ataku.

Jest nią dywizja.

Jednostka podstawowa.

Jednostka bojowa.

Jest nią bataljon.

Jednostka czołowa.

Jednostka walcząca.

Jednostki ustawione

obok siebie.

Na tej samej wysokości, bez
względu na dzielący je odstęp.

Unités en profondeur (f)

Unité tactique (f)

Usure matérielle (f)

Usure morale (f)

Utiliser le terrain

Jednostki rozstawione
wgląb.

Jedna za drugą bez względu
na odległość, jaka je oddziela.

Jednostka taktyczna.

Zużycie materjalne.

Zużycie moralne.

Wyzyskać teren.

V

Vague d'assaut (f)

Vague de renfort (f)

Vedette de cavallerie (f)

Véhicule (m)

Viande de conserve (f)

Viande congelée (f)

Victoire décisive (f)

à Visées directes (f)

Fala szturmowa.

Fala posiłkowa.

Wedeta konna.

Wóz.

Mięso konserwowe.

Mięso mrożone.

Rozstrzygające zwycięstwo.

Przy celowaniu bezpośrednim.

(t. j. gdy strzelec widzi cel).

Szybkość marszu.

Szybkość średnia.

V. B.

Rodzaj granatów wyrzucanych
przy pomocy garłacza, nasadzo-
nego na lufę karabinu.

Żywność.

Żywność zapasowa.

Kolej żelazna.

Kolejka wąskotorowa.

Wóz.

Vitesse de marche (f)

Vitesse moyenne (f)

V. B. Viren-Bessières

Vivres (m)

Vivres de réserve (m)

Voie ferrée (f)

Voie ferrée étroite (f)

Voiture (f)

Voiture de transport de
personnes (f)
Vue latérale (f)

Wóz osobowy.

Obserwacja boczna.

Z

Zône (f)

Pas (odcinek korpusu).

Front odpowiadający korpusowi armji.

Zône abritée (f)

Pas osłonięty.

Zône boisée (f)

Pas zalesiony.

Zône couverte (†)

Pas zakryty.

Zône d'action (f)

Pas działania.

Zône d'action eventuelle
(f)

Ewentualny (przypuszczalny) pas działania.

Zône d'action normale (f)

Normalny pas działania.

Zône dangereuse (f)

Pole śmierci.

Polem śmierci nazywamy dla celu o danej wysokości i dla danego toru pocisku, część linii celu, ponad którą tor pocisku nie podnosi się na wysokość większą od wysokości celu.

Zône d'attaque (f)

Pas ataku, (natarcia).

Zône défensive (f)

Pas obronny.

Zône défilée (f)

Pas zakryty.

Zône de feux d'artillerie (f)

Pas ognia artyleryjskiego.

Zône des barrages (†)

Pas ognia zaporowego.

Zône de traversement (f)

Pas przejścia.

Zône d'exploitation (f)

Pas eksploatacyjny.

(Służba intendentury — chodzi o eksploatację zasobów miejscowych).

Zône exposée (f)

Pas wystawiony (na widok);
eksponowany.

Zône rasée (f)

Pole śmierci.

Część terenu, ponad którą dla
celu o danej wysokości tor po-
cisku nie wznosi się ponad wy-
sokość celu.

CBW
Wplyw nr 14 rok 47
99

PRZEPISY SŁUŻBOWE.

WYDANE DRUKIEM:

1. Artykuły wojenne W. P.	—25
2. Piechota (cz. I. Musztra formalna, cz. II. Szkoła walki) (wyd. II).	1.60
3. I. Obowiązki Dowódcy Pułku; II. Obowiązki Dowódcy Bataljonu.	—40
4. Obowiązki Dowódcy Kompanji.	—35
5. Obowiązki Sierżanta Sztabowego.	—35
6. I. Obowiązki Podoficera Magazynowego. II. Obowiązki Furjera.	—25
7. Obowiązki Drużynowego.	—25
8. Obowiązki Podoficera Kuchennego.	—10
9. Obowiązki Podoficera Broni.	—25
10. Karabin Mauzera M. 98.	—70
11. Przepisy strzeleckie.	1.20
12. Służba garnizonowa.	—60
13. Wojenne księgi ewidencyjne.	—50
14. Dyscyplinarne przepisy karne dla armji.	—80
15. Przepisy o drodze służbowej przy wnoszeniu zażaleń. (wydanie II.)	—45
16. Przepisy sanitarne pokojowe.	2.20
17. Przepisy do oceny zdolności do służby wojskowej.	2.40

Biblioteka Główna
Akademii Obrony Narodowej

8161/1

11-008161-000-0

20. Rząd koński.	1.—
21. Szkoła Podoficera.	—50
22. Program Kursu Oficerskiego.	—25
23. Opis i rysunki K. M. 08.	3.20
24. Obowiązki służbowe	1.30
25. Ujeżdżanie podjezdaków.	—45
26. Tymcz. post. org. i instr. sł. żandarmerji.	1.—
27. Instrukcja specjalna dla żandarmerji pełniającej służbę w głębi kraju	—50
28. Postanowienia organiczne i uzupełnie- nie instrukcji służbowej dla żandar- merji polowej, pełniącej służbę na terenie operacyjnym.	—75
29. Regulamin Kawalerji.	6.—
30. Nauka jazdy konnej.	2.50
31. Instrukcja minerska.	2.30

W OPRACOWANIU:

1. Służba polowa.
2. Regulamin gimnastyki.
3. Regulamin artylerji: przepisy strzeleckie.
4. " " wywiad.
5. " " musztra pieszka.

7, 20, 22, 36, 37, 45